

**НАУКОВЕ ПАРТНЕРСТВО
«ЦЕНТР НАУКОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ»**

**НАУКОВА УКРАЇНА:
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ МАЙБУТНЬОГО**

**Матеріали IV Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

(21- 22 лютого 2017 року)

Харків, 2017

Першорядними завданнями у цій сфері є такі: засвоєння студентами досвіду хорової культури (теоретичних знань, вокально-хорового репертуару, виконавського досвіду); розвиток і становлення особистості студента у процесі навчально-професійної діяльності; підготовка до виконавської, педагогічної діяльності у сфері хорової творчості.

Література

1. Гулеско И. И. Хоровая литература : некоторые жанрово-стилевые процессы в хоровой музыке 60-80-х гг. / И. И. Гулеско. – Х., 1991–88 с.
2. Кречківський А. Ф. Нариси з історії хорового мистецтва України. – А. Ф. Кречківський. – Суми, 1996. – 24 с.
3. Верківський М. До вершин майстерності / Михайло Верківський. – Музика, 1971. – № 6. – С. 19–21.
4. Смирнова Т. А. Теорія та методика диригентсько-хорової освіти у вищих навчальних закладах : психолого-педагогічний аспект : монографія / Т. А. Смирнова. – Горлівка : Ліхтар, 2008. – 445 с.

Сопова Д.О.

аспірант Київського університету імені Бориса Грінченка

ПРОЯВИ АКАДЕМІЧНОЇ НЕЧЕСТНОСТІ ЯК ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

В Україні досліджень, які дозволили б достовірно оцінити поширеність практик академічного обману серед студентів, не проводилося, однак існують широкі свідчення, що дозволяють судити про масштабність цього явища в українських вищих навчальних закладах. Так, наприклад, на підставі даних моніторингу якості освіти можна зробити висновок, що майже дві третини студентів прибігали хоча б до одного нечесного прийому у своїй навчальній діяльності в поточному навчальному році. Найбільш поширеним видом академічного обману є скачування студентських робіт з Інтернету. До даної практики вдавалися більше третини студентів. Приблизно кожен п'ятий студент у поточному навчальному році використовував «шпори» і кожен восьмий користувався на іспиті матеріалами з предмету, закачаними на мобільний телефон.

Широке поширення практик нечесної поведінки в Україні підтримується і великим ставленням більшості населення до цього явища. Так, наприклад, в національному дослідженні «Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку», проведеному ГО «Національним Фондом соціальних досліджень» в 2015р., більше половини респондентів відзначили, що вважають допустимим використання шпор під час навчання в школі і в університеті. При цьому серед молодих людей таких більше, ніж серед респондентів старше 30 років. До захисту «куплених» дипломних та дисертаційних робіт громадська думка ставиться суворіше, ніж до використання чужих робіт або шпор в навчальних завданнях, однак кожен третій вважає допустимим і таку поведінку. Як і в попередньому випадку, поширення до такого виду академічного обману відноситься населення у віці до 30 років.

Широке поширення нечесної поведінки в навчальній діяльності має серйозні наслідки. По-перше, воно призводить до низької ефективності інвестування ресурсів в освіту студентів, що, в свою чергу, обумовлює зниження рівня знань і навичок випускників і, як наслідок, зменшення економічного потенціалу і темпів розвитку країни. До того ж випускники, що практикували нечесну поведінку під час навчання, схильні вдаватися до обману і в своїй трудовій діяльності. Широке поширення в освітньому середовищі академічного обману призводить до того, що і високомотивовані студенти починають використовувати дані практики в своїй навчальній діяльності[1, с.120].

З огляду на масштаби використання нечесних практик в університеті, ряд зарубіжних дослідників пропонує звернути увагу на те, які характеристики вищого навчального закладу можуть сприяти, а які - перешкоджати їх поширенню. Встановлено, що поширеність нечесних практик менше в тих вузах, де існує «кодекс честі студента» (honor code).

Вибір студента - вдаватися або не вдаватися до академічного обману - обумовлений сприйняттям характеристик університетського середовища. Бакіров В.С., Кізілов О.І., Сокурянська Л.С. розкрили системні причини широкого поширення нечесної поведінки в українських вищих навчальних закладах. В останні роки в Україні проведено кілька досліджень з метою вивчення нечесної поведінки студентів і школярів. О.О. Гужва, А.В. Рапопорт та І.І. Кузіна довели, що думка студента про академічну чесність його одногрупників впливає на ймовірність здійснення їм самим обману при здачі іспиту в позааудиторному форматі. І. В. Даниленко на підставі дослідження учнів ІІ-х класів виявив групи навчальних мотивів, позитивно і негативно пов'язаних з нечесною поведінкою в школі, а також виявив, що стратегія академічного обману значно пов'язана з шкільною успішністю, але не пов'язана з результатами здачі ЗНО.

Більшість дослідників, які працюють в цій галузі, зосереджують увагу на причинах участі студента в академічному обмані і фактори, що сприяють

виконанню випадків застосування нечесної поведінки, не розглядаючи при цьому обставини, які можуть обумовлювати чесну поведінку в університеті, під яким мається на увазі навчальна діяльність та застосування власних зусиль і часу на виконання вимог навчальної програми та придбання знань, умінь і навичок. Чесна поведінка - це поведінка, яка зумовлює студентську залученість до навчального процесу[2, с.117].

З точки зору освітньої політики і зниження масштабів нечесної поведінки важливою є продуктивним досліджувати вплив чесності освітнього середовища на бажання студентів застосовувати чесні види навчальної діяльності[3, с.82].

Щоб концептуалізувати взаємозв'язок між поширеністю випадків застосування академічного обману та студентським залученістю до освітнього середовища ми пропонуємо в рамках біхевіористської традиції, а саме використати теоретичні положення Б.Ф.Скіннера про оперантну поведінку. Оперантною вважається поведінка, яка впливає на навколишнє середовище через свої наслідки. Виникає вона зазвичай в тому випадку, коли людина стикається з необхідністю вирішувати завдання, поставлені навколишнім світом. Успіх в виконанні тієї або іншої дії призводить до підвищення ймовірності її повторення в майбутньому - в цьому і полягає оперантне обумовлення, яке пояснює проявний вплив наслідків дії і на самого індивіда. Розглянемо академічний обман студента як варіант оперантної поведінки. Для цього нам буде потрібно використати ідеї Скіннера для пояснення поведінки в університеті в цілому, після чого зауважити теоретичні уявлення до розгляду тільки нечесної поведінки як окремого випадку. Відповідно до моделі поведінки, пов'язаної з навчальною діяльністю в університеті, до якого включаються всі предмети і оточуючі люди, студенту задається завдання. Як завжди можуть виступати задане викладачем теми або реферат, призначена контрольна робота, доповідь, а також передбачений навчальним планом іспити і залки. Середовище університету володіє великою кількістю характеристик, які прямо або побічно можуть впливати як на виконання студентами завдання, так і на самих студентів та їх поведінку. До

таких характеристик можна віднести прозорість правил поведінки викладачів студентів, вимогливість до студентів, привітність, академічну чесність[4, с.38].

Дослідниця Н.Г.Малошенок зосередила увагу тільки на одній характеристиці середовища університету - на її чесності - і описала її за допомогою кількісних показників. У її концептуальній моделі студент володіє такими характеристиками, як мотивація до навчання, соціально-демографічними параметрами, особистісними рисами (включаючи ступінь конформізму) і т. д. Ці характеристики впливають на поведінку студента при виконанні завдання висуного середовищем університету. Така поведінка розглядається на предмет її відданості академічним нормам і з точки зору того, наскільки вона передбачає залучення в навчальний процес[5, с.46].

Для того щоб концептуалізувати взаємозв'язок між чесністю середовища університету, її сприйняттям студентами та студентською залученістю Н.Г.Малошенок розробила схему, засновану на тій же концептуальній моделі, однак тут в якості оперантного розглядалася не поведінка, пов'язана з навчальною діяльністю, а нечесна поведінка. Нечесність – це властивість освітнього середовища, яка характеризується розповсюдженням: 1) списування на контрольних, екзаменах, заліках; 2) плагіат; 3) купівля студентських робіт; 4) хабарництво (подарунки, грошові винагороди) за оцінку. При отриманні завдання, що задається середовищем університету, студент вирішує, адатися йому до нечесних прийомів в навчальному процесі або відмовитися від нечесної поведінки. Якщо студент застосовує нечесну поведінку, освітнє середовище реагує на нього, зумовлюючи наслідки, які можуть або підкріплюватися нечесною поведінкою (якщо вона призвела до бажаних результатів), або, навпаки, пригнічувати його (якщо вона призвела до небажаних для студента подій)[5, с.59].

Наслідки нечесної поведінки впливають на вірогідність повторення її при пред'явленні студенту схожого завдання, а також на сприйняття студентом чесності середовища університету. Щоб не ускладнювати концептуальну модель

Н.Г.Малошенок умисно не включила в неї інші чинники, які, можливо впливають на сприйняття чесності середовища: наслідки нечесної поведінки інших студентів, обізнаність студента про такі проступки і їх наслідки. При цьому прийняття студентами чесності академічного середовища є одним з небагатьох доступних способів виміряти чесність середовища університету. Представлена концепція пояснює тільки, чому при одних умовах університетського середовища є ймовірність того, що студент буде вести себе чесно, зростає, а при інших – зменшується [5, с.60].

Література:

1. Андрущенко В.П. Сучасна соціальна філософія: Курс лекцій. / М.І. Михальченко, Андрущенко В.П. – К.: Видавництво "Генеза", 1996. – С. 353.
2. Адамс І. Міркуючи про наслідки : Що чекає український університет, якщо не відбудеться змін в етиці освіти? / І.Адамс // Покликання університету : збірник наукових праць / Відповідальний редактор О. Гомілко. – Київ : РІА «ІКО»; „ВЕСЕЛКА”, 2005. – С. 116–119.
3. Бахтін М. Формування духовно-моральних орієнтацій майбутніх фахових кадрів – учнів ПТУ / М. Бахтін // Вища освіта України. – Київ : Центрпро, – 2006. № 4. – С. 80-86.
4. Беланова Р. А. Гуманізація та гуманітаризація освіти в класичних університетах (Україна – США) / Р. А. Беланова. – К. : Центр практичної філософії, 2001. – 216 с.
5. Малошенок Н.Г. Как восприятие академической честности среды университета взаимосвязано со студенческой вовлеченностью: возможности концептуализации/ Н.Г. Малошенок // Вопросы образования.— №1, 2016. — С. 44-60.